

آبونه شرائطی : هریر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی ایلمی
(۲۲۵) ممالک اجنیه ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی آیلنی
(۲۵۰) غروشدور.

نسخه سی ۷۰۰ غروشدور .
سنه لکی ۵۲ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاندنه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدله بن
یازیر احاده اولماز .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

تذکره

۱۳۳۰

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد جاکف

آدونه سن تبدیلتده ایریجه
غروش کوندرملیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
صره نومروسنی محتوی
بولونمسی لازمدر

ممالک اجنیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرس لرینک
فرانسیزجه یازلمسی رجا اولنور .

پاره کوندردلیکی زمان نهیه
داثر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

استدانه ایتش ایسه دائن دیلرسه زوجهدن ، دیلرسه زوجدن مطالبه ایدر .

[ش : *] معسر .

ماده ۹۸ — زوج فأنك باستقسی یدنده ویا ذمتنده مالی بولنور و مستودع ویا مدیون کندی یدنده ویا ذمتنده مال اولدیغنی و زوجیتی اقرار ایدر ویا انکاری حالنده خصوصیات مذکورہ فی زوجہ بالینہ اثبات ایلرسه حاکم زوجک کندیسنه نفقه ترک ایتدیکنه والا آن ناشزه وعدتی کچمش مطلقه اولدیغنه دائر زوجہ فی تحلیف ایتدکن صکره او مالدن ویا تمندن ویرلمک اوزره زوجہ یوم طلبدن اعتباراً نفقه تقدیر ایدر .

ماده ۱۰۰ — قضاء ویا رضاء تقدیر ایدیلن نفقه دن متراکم مقدار احد زوجینک [۱] وفاتی ایله ساقط اولماز . اما [۲] حاکم امریله استدانه ایدلمش اولمیان مقدار نشوز ایله ساقط اولور .

[ش : *] [۱] زوجیندن برینک . [۲] فقط .

ماده ۱۰۱ — زوجہ بر سبب مشروع اولقسزین زوجینک خانہ سنی ترک ایدوب کیدر ویا خانہ کندیسنک اولوبده باشقه بر خانہ یه نقلی طلب ایتزدن مقدم زوجتی دخولدن منع ایلرسه اشبو نشوزک دوامی مدتجه نفقه ساقط اولور .

محاربه حاربه داور

موسی ہارالد اندرینک بولشویکلمبره موجب توفیقی اولاده کتابندہ [۱]

(۱۳۳) باشقه لرینک لرینی ، ماللری الملق ، یاخود رقبہ لرینی تسخیر ایتک ایچون استیلا محاربه لری ، انسانک طبیعتلری مقتضاسندن اولقله برابر ، انسانیت و اسلامیت نظرندہ جائز دکلدرد . آنجق هجوم و تجاوز قارشوسندہ مدافعه محاربه لری ، اسارت بلیه لرندہ نجات محاربه لری — باشقه بر چاره بولونمادیغندن بالضروره — مشروع اولور . حرب دهشتلرینک ، حرب ضرر لرینک اسارت ذلت و ضرر لرندن هر حالده اھون اولسقی جهتیلہ . بناء علیہ ،

(۱۲۴) بو کونکی ایمریالیزم محاربه لرینہ روسیہ مسلمانلری اعتراض ایدر لر سده شرقک نجات و استقلال محاربه لرینی روسیہ مسلمانلری مشروع اعلان ایدر ، بلکه فرض عد ایدر .

(۱۲۵) شرق خلقنه ، اسلام ملت لرینہ استقلال حقوقلری تمامیلہ بالفعل تأمین قیلنمادیجه جهادک مشروعیتی و فرضیتی هیچ بر صورتلہ هیچ بروقت ساقط اولماز .

[۱] [۱۰۸ - ۱۲۲] نجی مادہ لر خلافتہ حائذ اولدیجی جهتلہ درج ایدیلہ مشدر .

ماده ۸۸ — بر کیمسه مرض موتنده تزوج ایلدیکی صورتده مهر مسمی ، زوجہ نك مهر مثلہ مساوی ایسه اونی ترکه سندن اخذ ایدر . زیاده ایسه فضلہ سی حقندہ وصیت حکمی جریان ایدر .

ماده ۸۹ — مهر ، منکوحہ نك مالی اولوب آنکله جهاز یا منغہ جبر اولونماز .

ماده ۹۰ — بر قیزی تزوج ویا تسلیم ایچون ابون ویا اقرباسنک زوجدن آقچہ و اشیا سائرہ الملمری ممنوعدر .

ماده ۹۱ — اشبو فصل احکامی غیر مسلملر حقندہ جاری دکلدرد .

فصل ثانی : نفقه حقندہ در

ماده ۹۲ — نفقه ، زوجینک معین برشی اوزرینہ تراضیسی ویا حاکمک قضاسی ایله لازم الادا اولور و بوسورتلہ تقدیر ایدیلن نفقه اسمارک تغیری ویا عسر و یسر اعتباریلہ احوال زوجینک [*] تبدیلی ویا قدر کفایتدن دون ویا افزون تقدیر ایدلمش اولدیغنک تحققی اوزرینہ تزید ویا تنقیص ایدیلہ بیلیر .

[ش : *] زوجک .

ماده ۹۳ — نفقه تمجیل ایله معجل اولور و زوجہ طرفندن بعدالاستیفا یدنده عیناً موجود ایکن وفات ویا طلاق وقوع بولسه استرداد اولنه ماز .

ماده ۹۴ — زوج حاضر زوجہ سنی انفاقدن امتناع ایدوب زوجہ نفقه طلب ایدر سہ حاکم یوم طلبندن اعتباراً طرفینک حالته کوره نفقه تقدیر ایدر و تعیین ایدہ چکی مدتلر ایچون پشین ویرلمسقی امر ایلر .

ماده ۹۵ — تقدیر و تمجیلدن [*] اول مرور ایدن مدتک نفقه سنی ساقط اولور .

[ش : *] طلبدن .

ماده ۹۶ — زوج ، زوجہ سنی انفاقدن طاجز قلوبده زوجہ نفقه طلب ایدر سہ حاکم زوج ذمتنده دین اولق اوزره یوم طلبندن اعتباراً نفقه تقدیر ایدر و زوج نامنه استدانه ایتسی ایچون زوجہ یه اذن ویرر .

ماده ۹۷ — زوج ، زوجہ سنی بلا نفقه ترک ایله اختفاء یاخود مدت سفر بعید ویا دها قریب بر محله کیده رک تغیب ایدر ویا مفقود اولور سہ حاکم زوجہ نك زوجیت حقندہ اقامه ایدہ چکی ینہ اوزرینہ زوجک نفقه ترک ایتدیکنه والا آن ناشزه وهدتی کچمش مطلقه اولدیغنه زوجہ فی تحلیف ایتدکن صکره یوم طلبندن اعتباراً نفقه تقدیر ایدر ولدی الحماجه زوج نامنه استدانه ایتسی ایچون زوجہ یه اذن ویرر .

ماده ۹۸ — معسر [*] اولان زوجہ نك مواد سابقه موجبنجه حاکم طرفندن استدانه یه مأذون قیلندی یزلردہ ذات الزوج اولدیغنی تقدیر . نفقه سنی کیمه طائدا یسه عندالطلب اونک زوجہ یه اقراض ایتسی لازم کایر و بیلرودہ یالکز زوجہ حق رجوعی اولور . اما زوجہ اجنیدن

اہل اسلامک عقیدہ سی بودر . قرآن کریمک نصوص کریمہ سبیلہ محکم اولوب ثابت اولان حقیقت ده بودر .

(۱۲۶) قرآن کریمده ، شریعت اسلامیه ده اوکجه لری دشمنلرک اذالرینه صبر ایتمک ، تحمل کوسترمک امرلری نازل اولور ایدی . صوکره مقابله فرمانلری نازل اولمیه باشلادی . لکن بومقابله آیتلرینک نزولی صبر آیتلری نسخ صورتیه دکل ایدی .

مقابله فرمانلری آرہ سندہ انک اول (اذن للذین یقاتلون بانہم ظلموا وان اللہ علی نصرہم لقدیر - الذین اخرجوا من دیارہم بغير حق الا ان یقولوا ربنا اللہ) آیت کریمہ سی نازل اولدی . مقابله جوازینک بر سببی شو آیت کریمہ ده آچیق بیان ایدی : توحیدی ، حق دیاتی قبولرندن طولای برلرندن ، یوردلرندن اخراج قیلنمق ظامی مقابله نک جوازینہ سبب اولدی .

(للذین یقاتلون . . .) جملہ سنک صلہ سندہ مجہول بناسنک دلالتہ کورہ آیت کریمہ ده معلوم بناسی ده یالکز مقابله صورتلرینه محمول اولور . شو آیت کریمہ ده اذن فعلی اباحہ معناسندہ اولابیلیر ، یاخود « فاذنوا بحرب من اللہ » کبی اعلان معناسندہ اولابیلیر . لکن (بانہم ظلموا) ، (الذین اخرجوا من دیارہم بغير حق) جملہ لرینک افادہ لرینه کورہ البتہ یالکز مقابله صورتلرینه ، مدافعه زمانلرینه مخصوص صدر .

(وقاتلوا فی سبیل اللہ الذین یقاتلونکم ولا تعدوا ان اللہ لایحب المعتدین)

سورہ بقرہ .

سیف آتی بالاتفاق بو آیت کریمہ در . بورادہ یالکز مدافعه محاربہ سی مأمور و مشروع اولوب اعتدا یعنی محاربہ یه باشلامق مؤکد طریقہ نہی قیلنمشدر .

بومعنی قرآن کریمہ ده متعدد آیت کریمہ لردہ مشوع سیاق اوزرہ وقت وقت نازل اولور ایدی . وہیسنده ده مقصد همان بر ایدی . بادیلرہ ، هجوم و تجاوز ایدنلرہ ، تعدی ایدنلرہ مقابله ایتمک ، مقاتلرہ مقابله و مقابله ایتمک . ایشتہ یالکز بوقدر در . حتی براءہ سورہ سی ، براءہ آیت کریمہ لری ده عنادلرندہ ، ظلملرندہ ، اذلرندہ عرب مشرک لرینه خاص اولق اوزرہ نازل اولدی . (براءہ من اللہ ورسولہ الی الذین تہادتم من المشرکین - وقاتلوا المشرکین کافۃً کما یقاتلونکم کافۃً . واعلموا ان اللہ مع المتقین)

جہادک یه بر سببی بو آیت کریمہ لردہ غایت آچیق و واضح ر صورتہ بیان قیلندی : دشمنلرک هجوملری ، تعدیلری ، اعتدالری مقابله جوازینہ ، بلکہ وجوبہ سبب اولور . دشمنلرک هجوملری ، اعتدالری زمانندہ مقابله و مدافعه ایتمک ضرورت حکمیہ البتہ مشروع در ؛ بلکہ دہا بوبوک ضررلرندن قورتولق ضرورتیه فرضدر .

(ومالکم لا یقاتلون فی سبیل اللہ والمستضعفین من الرجال والنساء والولدان) نساء سورہ سندہ .

اسیرلری اسارتدن تخلص ایتمک ایچون بو آیت کریمہ ده قتال واجب قیلنمشدر . بو آیت کریمہ مؤمنلرک مکدہ کندیلرینک قارداشلری جوارندہ ، قارداشلری آلدہ اسیرلکی حقتندہ ایدی . مکدہ کی او کونکی اسارت بو کونکی مؤمنلرک بو کونکی اسارتلرندن زیادہ دکل ایدی . یاخود مؤمنلرک بو کونکی اسارتلری مکہ مؤمنلرینک او کونکی اسارتلرندن البتہ دون دکلدر . بناءً علیہ بو کونکی نجات محاربہ لری البتہ مشروع در ، البتہ مطلوبدر ، بوتون مؤمنلرہ فرضدر .

(فان اعزلوکم فلم یقاتلوکم والیوم الیکم السلم فاجعل اللہ لکم علیہم سیلا) نساء سورہ سندہ ، منافقلر حقتندہ .

صلح و سلام جہتلرینه میل ایدوب اعتزال ایدر لرسہ یعنی محاربہ - لرندہ بیطرف قالیر لرسہ مقابله لری ہیچ بر صورتہ جائز اولماز . عداوتلری معلوم اولقلہ برابر اعتزال مقابله جوازینہ منع ایدر . بیطرف دوات اوزرینہ هجوم جائز اولماز . بیطرف خلق اوزرینہ ده هجوم ایتمک ، قرآن کریم نصوصلرینه کورہ ، ہیچ بر صورتہ جائز اولماز . بو آیت کریمہ امن و امان خصوصلرندہ ، صلح و سلام وظیفہ و حقوقلرندہ اسلامیتک ثباتہ ، اسلامک علویتہ غایت کوزل ، غایت آچیق برشاهددر .

(وان استتصروکم فی الدین فلیکم النصر الاعلی قوم بینکم و بینہم

میثاق) سورہ انفال .

مظلوملقدن ، اسیرلکدن قورتولق خصوصلرندہ دین قارداشی مراجعت ایدوب نصرت طلب ایدرسہ یاردم ایتمک ، بو آیت کریمہ نک امرینہ کورہ ، البتہ فرض اولور .

محاربہ دہشتلری ، انقلاب طوفانلری ایچندہ ، قوتلی غالب دشمنلری آرہ سندہ یالکز قالمش اولان تورکارک اسلام دنیاسنہ بو کونکی نسبتلری ، بو کونکی وضعیتلری نصرت طلب ایتمکدر . بو کونکی حرکت ملیہ لرندہ نورکلرہ ، تورک عسکرلرینه ، اسلام عسکرینہ نصرت ایتمک ، ممکن اولان یوللرک هر بریلہ یاردم ایتمک بوتون ریوزندہ کی مسلمانلر ایچون فرضدر . شو کتابک ۱۱۶-۱۱۷ نجی مادہ لرینک سندی بودر .

جہادک ، قتالک اوچنجی سببی ده بودر ، یعنی مظلوملرک نصرت طلبلریدر . مظلوم ، یاخود ضعیف براسیر نصرت طلب ایدر ایسہ نصرت واجب اولور ، قتال جائز اولور .

(۱۲۷) عہد و میثاق حقوقلری حقوقلرک هر برندن اوستوندر . عہد و میثاق حقوقک هر حقوقدن مقدم و اوستون اولسی جہتیلہ قرآن کریمہ (الاعلی قوم بینکم و بینہم میثاق) استثناسی نازل اولمشدر .

أوت يالكنز بويله بردولت عمومی سلامی محافظه حقوقلرینه واقندارینه مالک اولور .

هر دولته قوت وجودی ضروریدر . دولت اسلامیدهده قوت بولونمسی مطلقا ضروریدر . لکن دولت اسلامیدهده قوت ، هجوم واستیلا حرصلری ایچون دکل ، بلکه حقیقی ، حقوقلری ، حیات ضرورتلرینی محافظه ایچوندر . دشمنلرک هجوملرندن ، استیلالرندن تحفظ ایچوندر .

(ترهون به عدوآله و عدوکم) تکملهسی ده بوکا آجیق بر صورتده دلالت ایدر .

شو فصلده کی آیت کریمه لری افاده لری ۱۲۳ - ۱۳۰ ماده لریمیزی غایت آجیق اثبات ابتدی . بناء علیه ،

(۱۳۱) جهانگیرک محاربه لری ، فتوحات محاربه لری ، امپریالیزم محاربه لری جائز اولماز ایسه ده نجات محاربه لری ، مدافعه محاربه لری ضرورت حکمیله مشروع اولور .

(۱۳۲) اسلامیتک و شرقک نجاتلری یوللریده تورکلرک شوکونکی محاربه لری مشروعدر ، مطلوبدر ، ضروریدر .

(۱۳۳) بوتون یر یوزی مسلمانلرینک تورکلره ، اسلام عسکرینه نصرتلری ، هر جهته اطانه لری مطلقا لازمدر ، مطلوبدر .

اسلامک مفکوره سی

حضرت عیسانک دینه عیسویک ، حضرت موسانک موسویک ، بودانک دینه بودیلک دینلر . آنجق دین محمدینک بر اسم مخصوصی وارد : اسلام .

حضرت محمدک دینی آ کلايه بيلمک ایچون « اسلام » کله سی حقیقی معناسنده ، آ کلامق کر کدره « اسلام » کله سی اطمینان ، استراحت ، صلح ، وظیفه یی ایفا ایتمش اولوق ، حضورنامه ایچنده بولونمق معنارینه کلیر . بوندن باشقه بو کله ، کندیسسیله عقد صلح ایدیلن ذاته تسلیمیت معناسی افاده ایدر . سلامت ، نجات ، مسالت ، سلاملاشمق معنارینی ده جامعدر . اسلام کله سی ، بضمیلرینک دیدیکی کی اراده الهیه تسلیمیت مطلقه معناسی دکل ، بالعکس حق ایچون چالیشمهی افاده ایدر .

اسلامک جامع اولدینی اساسات اعتقادیه قرآن کریمک ایکنجی سوره سنک باشنده تلخیص ایدلشددر :

« بر کتاب که اوکا ریب طاری اوله سی احتمالی یوقدر . متقیلر ایچون محض هدایتدر . اومتقیلر که غیبه ایمان ایدرلر ، نماز قیلارلر ، کندیلرینه احسان ایتدیکنمز مال و منالدن اتفاق ایدرلر ، پنه اونلر که

عهد و میثاق حقوقلری قرآن کریم نظرنده دین حقوقلرندن ده ، قارداشلک حقوقلرندن ده اوستوندر . دین حقوقله میثاق حقوقلری تعارض ایدر ایسه ، استثناء حکمیله ، میثاق حقوقلری تقدیم قیلنیر .

نه قدر بویوک بر طایب ، نه قدر بویوک بر امانت ، هیچ بر دیننده ، هیچ بر سیاستنده بولونمایان بر علویت ، بر حقایقیت ، اسلام اساسنه ، حق اساسنه ، قوت اساسنه بنا قیلمش و قیلینه جق هر دولت البته بویله اولور .

(وان جنحوا للسلم فاجنح لها وتوکل علی الله .)

بو آیت کریمه ، محاربه ضرورتلرینی ممکن اولان یوللرک هر بویله دفع ایتمک وظیفه سی حقیقده غایت حکمتلی ، غایت جزالتلی بر فرمان الهیدر . یعنی « صلح و سلام جهتلرینه دشمنلرک میل ایدر ایسه سن ده مطلقا صلح و سلام جهتلرینه مجله ایت ؛ ممکن اولان یوللرک ، بمعقول چاره لرک هر بویله محاربه یوللرینی مطلقا قطع ایت . »

دشمنک صلح و سلام جهتلرینه میل ایتدیکی حس اولتورسه قبول ایتمک واجب اولور . مقصود صلح و سلام بویله حاصل اولور ایسه محاربه البته حرام اولور .

(۱۲۸) بالایله درج اولونان آیت کریمه لریک افاده لرینه و قطعی حکملرینه کوره اسلام امن مؤید دیندر . محاربه یالکنز ضرورت زمانلرنده ، یالکنز الزام صورتلرنده الزام قیلنوب مشروع اولور . (ان الدین عند الله الاسلام) آیت کریمه سنک ده لغوی معناسی بودر . اسلام سلام یوللرینه کیرمک ، سلام مستویه سنده ثابت قالمق معناسنده در . « اسلم دخل فی السلام ، دیمک اولور .

(یا ایها الذین آمنوا ادخلوا فی السلم كافة) آیت کریمه سی ده بومعناده غایت آجیق بر عبارده در . هم عموم ، هم استغراق صیغه لری بو آیت کریمه ده قطعیدر ، محکمدر .

(۱۲۹) قرآن کریمه ده سلام آیت کریمه لرینک هیچ بری ، جهاد و سیف آیت کریمه لرینک هیچ بریله نسخ قیلنماشدر . جهاد و سیف آیت کریمه لرینک صوکره مدینه ده سلام آیت کریمه لری نازل اولمش ، سلام آیت کریمه لری قرآن کریمه ده محکم اولوب قالمشدر . سیف آیت کریمه لری ده ، سلام آیت کریمه لری ده قرآن کریمه منسوخ اولمادی ، هر بری محکمدر .

قرآن کریمه (واعدوا لهم ما استطعتم من قوة ومن رباط الخیل) آیت کریمه سی ده محکمدر . بناء علیه ،

(۱۳۰) یر یوزنده دولت اسلامیه ایکی اساس اوزرینه ، بری سلام عمومی اساسی ، دیکری قوت کامله اساسی اوزرینه قائم اولور . قوتی اولمایان ، یا خود ناقص بولونان دولت عمومی سلامی محافظه اقتدارینه مالک اولماز . هر زمانک بوتون قوتلرینه صاحب بر خلق ، بر دولت ،